



**Česká školní inspekce**

**Karlovarský inspektorát**

---

# **INSPEKČNÍ ZPRÁVA**

**Speciální školy, Aš, Studentská 13**

**Studentská 13, 352 01 Aš**

**Identifikátor školy: 600 066 584**

**Termín konání inspekce: 29. a 31. března a 1. až 5. dubna 2004**

<b>Čj.:</b>	e2-1061/04-4004
<b>Signatura:</b>	kelzx116

## **PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI**

### **Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:**

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole, vzhledem ke schváleným dokumentům;
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole, v pomocné škole a jejím přípravném stupni, praktické škole a školní družině, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

## **CHARAKTERISTIKA ŠKOLY**

Speciální školy Aš jsou příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Aš. Školní areál, který tvoří dvě dvoupatrové propojené budovy a okolní pozemek, se nachází v jedné z okrajových částí města. Jeho dostupnost je velmi dobrá, k tomu přispívá i městská hromadná doprava.

Škola sdružuje devět tříd zvláštní školy, jednu třídu pomocné školy, jednu třídu přípravného stupně pomocné školy a dvě třídy praktické školy. Školní družina má jedno oddělení s kapacitou osmi žáků a zajišťuje provoz od 11:45 do 14:30 hodin.

Speciální školy navštěvuje v tomto školním roce 66 žáků zvláštní školy, 11 žáků pomocné školy, 5 žáků přípravného stupně pomocné školy a 9 žáků praktické školy. Do školní družiny je zapsáno celkem 6 žáků z pomocné a zvláštní školy. Stravování pracovníků školy a žáků je zajištěno ve vlastní jídelně, strava je připravována v jedné z místních základních škol.

## **HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM**

Ředitel školy je absolventem studia speciální pedagogiky a do funkce byl jmenován na základě konkurzního řízení v květnu 1996 s nástupem k 1. srpnu stejného roku. Jeho zástupkyně pracuje ve funkci od 1. ledna 1999 a má také odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce ve školách tohoto typu. Kromě nich zajišťuje výchovně-vzdělávací proces v pomocné škole, zvláštní škole a praktické škole dalších 11 pedagogických pracovníků a jedna asistentka, z nichž jen jedna učitelka má požadované vzdělání pro práci ve speciální škole. Několikaletá pedagogická praxe většiny vyučujících ve speciální škole a jejich metodická zdatnost se kladně odráží v celkově velmi dobré úrovni výchovně-vzdělávacího procesu. Ředitel školy se snaží vhodně využívat zkušeností pedagogů k jejich účelnému zařazení do výuky žáků rozdílného věku i k jejich vztahu k jednotlivým předmětům.

Pedagogickou činnost přípravného stupně pomocné školy zabezpečují dvě učitelky, které nemají odbornou a pedagogickou způsobilost stanovenou právním předpisem. Jedna je absolventkou střední pedagogické školy, obor učitelství pro mateřské školy a na tomto typu školy má víceletou praxi. Pracuje zároveň na částečný úvazek jako vychovatelka ve školní družině. Jedna je absolventkou gymnázia a doplňuje si vzdělání studiem speciální pedagogiky na pedagogické fakultě. Ve speciální škole má několikaletou praxi, v přípravné třídě učí prvním rokem na část úvazku. Při rozdělování přímé výchovné práce a sestavování úvazků přihlížel

ředitel ke vzdělání a zkušenostem učitelek. Přímo výchovnou práci ve školní družině rozvrhl účelně s ohledem na potřeby žáků a na požadavky provozu.

Na výchovně-vzdělávací práci v hodinách výuky v praktické škole se podílejí čtyři vyučující, z nichž jen jedna učitelka má požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost pro vyučování v tomto typu speciální školy.

Povinnosti, pravomoci a úkoly vyučujících jsou podrobně vymezeny v Řádu školy, který byl inovován k 2. září 2002, a v jejich pracovních náplních. Ve větším pedagogickém kolektivu ředitel vhodně využívá spolu se svojí zástupkyní denního osobní kontaktu s učiteli, práci koordinuje také prostřednictvím pedagogických a provozních porad, jejichž hlavní program je předem stanoven.

Pravidla denního provozu všech součástí školy jsou stanovena v několika dokumentech, které zpracoval ředitel ve spolupráci jak se členy vedení, tak pedagogickými pracovníky. Organizační řád pro jednotlivé typy škol, Dlouhodobá koncepce, Roční plán činnosti pro školní rok 2003/2004 i vlastní organizační struktura jsou promyšlené a účelné, vyhovují podmínkám všech součástí školy. Plán činnosti pro školní rok je dále rozpracováván pro jednotlivé měsíce. Předložená koncepce školy obsahuje záměry v řízení, v oblasti personální, organizační a vymezuje faktory specifika ovlivňující výchovně-vzdělávací činnost. Nezapomíná na oblast metodickou i na materiální vybavení školy. Roční plán práce stanoví konkrétní specifické úkoly pro všechny atributy školy (přípravný stupeň pomocné školy, pomocnou školu, zvláštní školu i praktickou školu). Důležitým materiálem v tomto směru je Organizační řád, který předkládá přesné zásady, práva i povinnosti jak pro členy vedení, tak pro pedagogické pracovníky, třídní učitele i žáky. Všechny uvedené dokumenty a materiály jsou všemi vyučujícími neformálně využívány. Příkladnou kvalitu má zpracovaný Minimální preventivní program, který obsahuje tematické bloky a výchovné cykly s konkrétními úkoly pro různé věkové kategorie žáků i s harmonogramem kulturních, tělovýchovných a společenských akcí. V rámci oblasti primární prevence organizuje škola devět různorodých kroužků zájmové činnosti, které vedou učitelé školy.

Při realizaci vzdělávací a výchovné činnosti se ředitel opírá o jednání pedagogické rady. Ta jsou v průběhu školního roku vhodně doplňována provozními poradami, které řeší průběžně většinou nastalé problémové situace. Záznamy z jednání pedagogické rady a provozních porad jsou odrazem velmi dobré spolupráce ředitele školy s ostatními členy pedagogického sboru. Velmi dobrou metodickou činnost odvádí metodická sdružení. V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je vytvořen systém, který stanoví pro školní rok harmonogram účasti na vybraných akcích Pedagogického centra i jiných aktivit zaměřených na problematiku speciální pedagogiky. Tato činnost je pravidelně vyhodnocována.

Pro svoji práci v kontrolní oblasti má ředitel sestavený pro tento školní rok Plán kontrolní činnosti. Opírá se v něm o hlavní nástroj kontroly, kterým jsou hospitační návštěvy. Cílem je především kontrola struktury vyučovacích hodin a bloků, volby speciálních forem a metod práce, využívání pomůcek, plnění učebních osnov vyučovacích programů speciálních škol i individuálních učebních plánů žáků. Veškeré kontroly jsou plánovány do jednotlivých měsíců a byly v době inspekce průběžně plněny a dokladovány konkrétními záznamy. Poznatky z kontrolní činnosti jsou pravidelně vyhodnocovány a slouží pro další metodickou pomoc vyučujícím. Náležitá pozornost je věnována také vedení povinné dokumentace všech součástí školy.

Pro ocenění a ohodnocení úrovně kvality činnosti jednotlivých pedagogických pracovníků jsou stanovena ředitelem školy kritéria pro rozdělení finančních prostředků na odměny. Jejich obsahem jsou konkrétní zásady, se kterými byli všichni učitelé prokazatelně seznámeni.

Vnitřní informační systém je založen na denním styku většiny vyučujících před, v průběhu výuky o přestávkách a po vyučování. Tento způsob předávání aktuálních zpráv je pro informovanost pedagogických pracovníků i žáků školy přehledný a maximálně vyhovující.

*Personální podmínky jsou ve sledovaných oblastech hodnoceny jako velmi dobré.*

## **HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM**

Areál speciálních škol tvoří dvě navzájem spojené dvoupatrové budovy. V první z nich jsou umístěny veškeré učebny (pro přípravný ročník pomocné školy, pomocnou školu, zvláštní školu, praktickou školu i školní družinu,) dvě počítačové učebny, společenská místnost, ředitelna a sborovna. V suterénu se nacházejí dvoje dílny s přípravnou a šatny pro žáky. Prostorové podmínky všech učeben jsou vzhledem k počtu zařazených žáků velmi dobré, nechybí v nich prostor pro relaxaci. Od poslední inspekční návštěvy jsou vybaveny novým školním nábytkem, některé mají znaky odborných pracoven (např. kuchyň, šijovna). Vyučující mají možnost využívat řadu pomůcek, které jsou umístěny přímo v jednotlivých učebnách nebo přilehlých kabinetech. Veškeré školní prostory poskytují velmi pěkné pracovní prostředí a působí hezkým estetickým dojmem. Byl v nich vždy vzorný pořádek a čistota.

V druhé budově školy se nachází školní jídelna, do které je dopravováno jídlo a ve které se stravují pracovníci a žáci školy. K dispozici je i dostatečně prostorný školní pozemek.

Pro vlastní výuku má škola dostatečné množství jak základních, speciálních i audiovizuálních pomůcek (televize, video, přehrávače, počítače). Řada drobných pomůcek je vyrobena samotnými vyučujícími, v průběhu sledované výuky byly často využívány. Bohatý rejstřík odborné i dětské literatury obsahuje učitelská i žakovská knihovna. Obě jsou průběžně doplňovány novými tituly, častá je výpůjčka knih z dětské knihovny. Dostatek je i žakovských učebnic, pracovních textů i dalšího výukového materiálu pro realizaci učebních programů všech typů speciálních škol. Časté jsou v rámci výuky i návštěvy a exkurze do městské knihovny, pro výuku tělesné výchovy je využívána místní městská hala a bazén.

Přípravný stupeň pomocné školy a školní družina mají k dispozici společné zázemí. Prostorná světlá třída a místnost vybavená pro volnější aktivity slouží dopoledne žákům přípravné třídy a odpoledne školní družině. Moderně zrekonstruované sociální zařízení je pro žáky snadno dostupné. K místnostem přiléhá také šatna. Od poslední inspekce provedené na jaře 1999 se materiální podmínky a estetický vzhled třídy zlepšily. Údržbě a modernizaci vybavení je věnována trvalá pozornost.

Místnosti jsou zařízené pro činnosti v lavicích i pro různé herní a hudebně-pohybové aktivity. Nové stolky a židle odpovídají svou výškou věku žáků. Starší nábytek, ve kterém je uložena většina hraček a pomůcek, je udržovaný.

I když se učitelky snaží přizpůsobovat prostředí aktivitě a zájmům žáků, prostorové uspořádání a zařízení nabízí více možností pro školní družinu než pro přípravný stupeň. Ve třídě mají žáci k dispozici různé hračky, pomůcky, stolní hry, výtvarný a pracovní materiál, je zde vytvořen prostor i pro odpočinek. Jedna místnost je vybavená klavírem, elektrickými klávesami, žebřinami a rytmickými nástroji. Využívané jsou i přehrávače kazet a CD a starší počítač. Prostředí je pro žáky s různým stupněm postižení rozdílně podnětné. Některé hračky a pomůcky jsou jim volně dostupné, některé jsou však uloženy v uzavřených vyšších skříňkách, žáci je nemají na očích nebo si je nemohou brát bez pomoci a svolení dospělého. Žáci využívali především pomůcky pro rozumovou výchovu a různé stavebnice. K dispozici mají materiál pro

hudební, výtvarné a pracovní činnosti. Ty však byly spolu s pomůckami pro smyslovou výchovu využívány v omezené míře. Přestože tělesná výchova může probíhat v tělocvičně, relaxační pomůcky pro stimulaci pohybového rozvoje žáků s těžším stupněm postižení ve třídě chybějí.

Materiální a technické vybavení všech složek vyučovaných předmětů i ostatních výchovně-vzdělávacích činností pro všechny současné typy speciální školy jsou také jednou ze sledovaných oblastí, která je pravidelně vyhodnocována při jednání pedagogické rady. Ředitel akceptuje podle finančních možností názory vyučující jednotlivých předmětů k průběžnému doplňování kabinetů novými pomůckami a pracovním materiálem.

***Materiálně technické podmínky jsou ve sledovaných oblastech celkově velmi dobré.***

## **HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY**

### **Vzdělávací programy**

V přípravném stupni pomocné školy a ve třídách pomocné školy se vyučuje podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy schváleného MŠMT ČR čj. 24 035/97-22. Výuka probíhala v souladu s učebními osnovami uváděného vzdělávacího programu. Týdenní rozvrh hodin souhlasí s učebním plánem.

Učitelky ve třídě přípravného stupně pomocné školy vypracovaly pro školní rok 2003/2004 tematický plán, ve kterém je učivo rozvrženo podle předmětů do jednotlivých měsíců.

Zpracované individuální plány žáků jsou ale formální, nezachycují zcela jejich individuální zvláštnosti (např. dva žáci mají totožný plán). Výchovně-vzdělávací práce v přípravné třídě je rozčleněna do vyučovacích hodin, které se většinou pravidelně střídají. Výuka byla zaměřena převážně na intelektuální podněty, chybělo vzájemné prolínání činností. Spíše jednostranná stimulace aktivit vedla někdy žáky k únavě a nespokojenosti. Nápoje byly žákům nabízeny pouze v době podávání svačiny.

Výchovně-vzdělávací proces se řídí ve třídách zvláštní školy Vzdělávacím programem zvláštní školy čj. 22 980/97-22. V 8. a 9. ročníku zvláštní školy se částečně využívá Alternativní vzdělávací program pro žáky romského etnika schváleného MŠMT ČR pod čj. 35 252/97-24. Sledované předměty jsou do rozvrhu zařazeny se správnou časovou dotací, vyučovány jsou v souladu se zvolenými vzdělávacími programy i schválenými učebními plány. Jsou zpracovány tematické plány jednotlivých předmětů a ročníků. Učební osnovy jsou plněny, ke dni inspekce nebylo kontrolou záznamů v třídních knihách zjištěno jejich nedodržení.

Výuka v praktické škole s dvouletou přípravou probíhá podle učebních dokumentů Učebního plánu 63-42-3 schváleného MŠMT ČR dne 14. května 1993 pod čj. 16 735/93-24 s platností od 1. září 1993. Vyučující mají zpracované tematické plány, rozvrh hodin respektuje zásady psychohygieny a týdenní časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu. V době inspekční návštěvy byly učební osnovy plněny.

Všechny výše uvedené vzdělávací programy jsou školou plně realizovány.

Z metodického hlediska pracuje škola ve čtyřech blocích: 1. - 3. ročník zvláštní školy s pomocnou školou a jeho přípravným ročníkem, 4. - 6. ročník zvláštní školy, 7. - 9. ročník zvláštní školy, praktická škola. V čele jednotlivých bloků jsou vedoucí příslušných metodických sdružení.

Pro mimoškolní činnost a nad rámec učebního plánu jsou ve škole v současné době zřízeno 9 zájmových útvarů (výpočetní techniky, romský, šikovných rukou, dovedností, stolního

tenisu, logopedie, kopané a dramaticko-pohybový). Za vedení pedagogických pracovníků školy se zájmových aktivit účastní celkem 95 žáků školy.

V průběhu školního roku je organizována řada kulturních, tělovýchovných či společenských akcí jak v rámci plánu práce školy, tak plnění konkrétních záměrů minimálního preventivního programu. Žáci školy se zúčastnili např. akce Zeměpis na kolech okolo Šumavy, divadelní hry Lucerna, besedy s Městskou policií, turnaje ve vybíjené, filmového představení Hra o život, výstavy chovatelů Chebska, vystoupení kytarové skupiny s vánoční tematikou, výstavy Info - Můj koníček, besedy o šikaně, exkurze do autoopravny, návštěvy muzea, soutěže speciálních škol ve florbalu a podobně. Různá vystoupení žáků na veřejnosti i veškerá školní i mimoškolní činnost školy jsou často prezentovány v místním i regionálním tisku.

Škola sama organizuje podle plánu řadu školních kol různých soutěží (Praktická dívka, Praktický chlapec, Sportovní hry mládeže, malá kopaná, vybíjená, Mladý zdravotník, stolní tenis, čtenářská soutěž, florbal, přehazovaná a další). Spolupodílí se na organizaci podobných soutěží vyhlášených pro speciální školy v rámci okresu.

***Sledovaná výuka je v souladu s učebními plány realizovanými podle platných vzdělávacích programů a platnými učebními osnovami sledovaných předmětů.***

***Výchovně-vzdělávací programy všech typů škol jsou realizovány v souladu s jejich obecnými cíli.***

Škola vede povinnou dokumentaci v souladu se školskými předpisy. V průběhu inspekce byly kontrolovány třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, rozvrhy hodin, záznamy z jednání pedagogické rady, organizační a vnitřní řád školy. Předložena byla také Výroční zpráva o činnosti ve školním roce 2002/2003 a další interní materiály. Dokumentace je po obsahové i formální stránce v pořádku, má velmi dobrou vypovídací hodnotu.

***Sledovaná povinná dokumentace je velmi dobře vedena a průkazně zachycuje průběh vzdělávání.***

Ředitel spolu se svojí zástupkyní sledují naplňování stanovených výchovně-vzdělávacích cílů při hospitační činnosti ve všech typech škol. Kontroluje jak průběh výuky v jednotlivých třídách, tak i záznamy v třídní knihách a zápisech o probraném učivu. Tato činnost byla potvrzena předložením hospitačních záznamů interních kontrolních materiálů. K posuzování efektivity výchovně-vzdělávacího procesu využívá také výsledky analýzy, na jejímž zpracování se podílejí i někteří pedagogové.

***Systém kontroly plnění vzdělávacího programu je účinný.***

Plán kontrolní činnosti pro školní rok byl předložen, tak jako záznamy z této činnosti z předchozího školního období (např. 2. pololetí školního roku 2002/2003) byly k dispozici.

Jedním z hlavních úkolů řídicí činnosti, které si ředitel školy spolu se svojí zástupkyní vytyčili, je kontrola plnění učebních osnov. V současné době jsou záměry a úkoly kontrolního plánu oběma členy vedení plněny, při hospitačních návštěvách se zaměřují na efektivitu výuky jednotlivých méně zkušených učitelů a provádění metodické pomoci v rámci jednání metodických sdružení. Využívají k tomu výsledky analýz, na jejichž zpracování se podílejí i někteří další zkušení pedagogičtí pracovníci.

***Systém kontroly plnění vzdělávacích programů je účinný.***

Východiskem sestaveného rozvrhu hodin pro jednotlivé ročníky a stupně všech typů speciálních škol jsou příslušné učební plány. Počet hodin povinných předmětů je v souladu s jejich požadavky a vlastní výuka se podle těchto rozvrhů realizuje. Rozvrhy hodin jsou

sestaveny na základě dopravní dostupnosti pro dojíždějící žáky. Školní řád zahrnuje požadovaná ustanovení a obsahuje práva i povinnosti žáků, je v souladu s Úmluvou o právech dítěte. S ním byli žáci seznámeni třídními učiteli, tak jako se zpracovanými provozními řády dílen, cvičné kuchyně a školní jídelny.

Přenos informací směrem k rodičovské veřejnosti je zabezpečen především formou záznamů do žákovské knížky. Zákonní zástupci žáků jsou dvakrát ročně zváni v průběhu školního roku na třídní schůzky. Ti většinou využívají možnosti po domluvě navštívit školu individuálně a informovat se u učitelů jednotlivých předmětů. Cílem je více spolupracovat s rodiči nebo zákonnými zástupci žáků, rozvíjet oboustranný tok informací mezi nimi a školou. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vůči žákům a jejich zákonným zástupcům je funkční.

***Organizace činností odpovídá specifickým cílům školního vzdělávání.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přípravném stupni pomocné školy**

Hospitace proběhly u obou učitelek při hodinách smyslové, pracovní a rozumové výchovy. Příprava učitelek byla zodpovědná, snažily se využívat zkušenosti z praxe. Při vedení žáků s těžším mentálním postižením se však částečně negativně projevila chybějící kvalifikace.

Učitelky stanovily vzdělávací cíle v souladu se vzdělávacím programem, snažily se mít na zřeteli možnosti žáků. Znalý jejich rozdílné schopnosti, snažily se vycházet vstříc jejich vzdělávacím potřebám, ale to se jim ne vždy zcela dařilo.

Vyučování probíhalo v příjemně upravených učebnách. Žáci seděli často v lavicích, méně se mohli pohybovat volně po třídě. Využívali většinou pomůcky a materiály připravené a nabízené učitelkami, spontánní aktivity byly velmi omezené. Nejvíce byly využívány různé stavebnice a obrazový materiál pro třídění předmětů (podle barev), což vedlo k jednostranné zátěži žáků.

Vzhledem k nízkému počtu přítomných žáků pracovaly s nimi učitelky individuálně. Množství podnětů však bylo spíše jednostranně zaměřené na rozumovou výchovu a náročné na koncentraci. Chyběla širší podpora rozvoje smyslů, motoriky a zařazování relaxačních aktivit. Spíše direktivní způsob vedení neodpovídal zcela psychickým a fyzickým možnostem žáků, projevil se zvýšenou únavou a menší mírou jejich spokojenosti. Chybělo jednotné působení učitelek při rozvíjení návyků sebeobsluhy (stolování, hygiena).

Na motivaci žáků příznivě působila především nabídka a změna činností. Mohli pracovat vlastním tempem na zadaném úkolu.

Učitelky žáky často povzbuzovaly a chválily, pozitivním hodnocením posilovali jejich sebedůvěru. Snažily se v nich pěstovat návyky společenského soužití. Častým kontaktem se snažily vytvářet atmosféru bezpečí.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných oblastech vyhovující.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pomocné a zvláštní škole**

Sledované vyučovací hodiny či bloky byly velmi dobře organizačně připraveny. Vyučující měli pečlivě promyšlenou strukturu i postup, což se projevovalo ve velmi dobré efektivitě práce. Byly zařazovány vhodné formy a metody činností, které jsou typické pro výuku ve speciálních školách.

Převážnou většinu zhlédnutých vyučovacích hodin zabezpečovali pedagogové bez požadované odborné i pedagogické způsobilosti k výuce ve speciální škole tohoto typu. Tato

skutečnost neměla negativní vliv na věcné a odborně správné vedení výchovně-vzdělávacího procesu.

Ve vlastní výuce vyučující nadstandardně využívali jak svých drobných názorných pomůcek (obrazového materiálu, tabulek, literárních předloh a ukázek s regionálními prvky a pod.), tak bohatého zásobníku školních kabinetů. Nebyly opomenuty ani pomůcky z audiovizuální oblasti. Estetická úroveň učeben má velmi dobrou kvalitu, přispívá k příkladnému pracovnímu klimatu.

Jako velký klad se jevila u většiny pedagogů pečlivá příprava názorných pomůcek a tabule. Podstatným rysem a jako primární byl v průběhu zhlédnutých hodin individuální přístup vyučujících k žákům, záměry, cíle a úkoly výukových jednotek vyplývaly z momentálního stavu žáků. K pozitivům výuky patřilo střídání rozmanitých činností, zařazování herních prvků, prostor byl často dáván i názorům a otázkám žáků. Předkládané učivo i pokyny vyučujících byly pro žáky srozumitelné a věcné. Zjišťování znalostí bylo prováděno nenásilnou formou, velmi dobrou úroveň měla práce s chybou, vhodně byla prováděna zpětná vazba. Tempo výuky bylo voleno podle schopností jednotlivých žáků, jejich samostatná práce byla vždy zkontrolována a zhodnocena. Při sestavování rozvrhu hodin bylo přihlédnuto k psychohygienickým i pedagogickým zásadám.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách byli žáci motivováni mnoha způsoby. Vhodně bylo využíváno úvodní části výuky ke vstupní motivaci, při které byli jednotliví žáci seznamováni se záměry a dílčími úkoly daného předmětu. Zdařilé byly průběžně zařazované motivační prvky (literární ukázky, mezipředmětové vztahy, regionální obrazové materiály) i pestrost a střídání pracovních činností. V závěrech hodin se nezapomínalo na motivaci žáků pro následné učivo.

V průběhu výuky byl zřejmý zájem žáků o učení, což projevovali velmi dobrou aktivitou po celou dobu vyučování.

Pracovní atmosféra i klima v jednotlivých třídách byla odrazem vzájemných vztahů žáků a vyučujících, kdy obě strany respektovaly jak speciální pravidla provozu zdravotnického zařízení i zásady stanovených pro komunikaci. Vyučující umožňovali v plné míře žákům vyjadřovat vlastní názory a diskutovat. Dbali na spisovnou komunikaci a rozvoj dovedností této oblasti.

Během výuky byla prováděna kontrola a hodnocení samostatné práce žáků zvláště formou pochvaly a povzbuzení. V některých případech chybělo více prostoru pro závěrečné zhodnocení žákovy práce i pro shrnutí probírané látky. V menší míře se objevilo sebehodnocení samotných žáků.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pomocné a zvláštní škole ve sledovaných předmětech jsou velmi dobré.***

### **Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktické škole**

Časová dotace navštívené výuky předmětů vychází ze zvoleného učebního programu a odpovídá schválenému učebnímu plánu. V rámci úprav učebního plánu posílil ředitel školy časovou dotaci výuky českého jazyka o jednu hodinu týdně. Celkově však provedené úpravy nepřesáhly rámec povolených změn. Učební osnovy jsou plněny.

Bezprostřední příprava vyučujících byla na velmi dobré úrovni. Konkrétně stanovené cíle výuky ve sledovaných hodinách odpovídaly aktuálnímu stavu třídy. Obě vyučující pověřené výukou jmenovaných předmětů důsledně uplatňovaly návaznost na předcházející učivo.



Vyučující českého jazyka nemá požadovanou odbornou ani pedagogickou způsobilost. Tento kvalifikační handicap se však na kvalitě její výuky nikterak negativně neprojevuje. Rodinná výchova a šití jsou vyučovány vyučující s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Český jazyk je vyučován v kmenové učebně, jejíž zařízení, vybavení i estetická úprava poskytují příznivé pracovní podmínky. Instalovaný nový nábytek poskytuje žákům dostatek pracovního prostoru. Při výuce jsou běžně využívány učebnice a často i namnožené pomocné texty. Snadnou a rychlou dostupnost ostatních učebních pomůcek umožňuje přilehlý kabinet.

Výuka šití a rodinné výchovy proběhla v odborné učebně, která svou velikostí postačuje počtu vyučovaných žáků. Je vybavena tabulí, čtyřmi velkými a čtyřmi menšími pracovními stoly, sedmi šicími stroji, dvěma žehlicími prkny, dvěma žehličkami a radiomagnetofonem, často využívaným k vytvoření příjemné zvukové kulisy při manuální práci žáků. Další pracovní materiál a učební pomůcky jsou uloženy ve skříních a na policích umístěných podle stěn učebny.

Ve výuce všech sledovaných předmětů byly názorné učební pomůcky v dostatečné míře účelně a efektivně využívány, didaktická technika naopak využita nebyla.

Vzhledem k malému počtu žáků v jednotlivých ročnících praktické školy jsou oba ročníky vyučovány v rámci jedné třídy. Z metodického hlediska byla základem hospitovaných hodin především frontální a skupinová forma výuky s poměrně úspěšnou snahou o aktivizaci žáků v průběhu celé vyučovací hodiny. Velmi dobrou organizací pracovních činností, optimálně voleným pracovním tempem a důsledně uplatňovaným individuálním přístupem získala většina sledovaných hodin potřebnou dynamiku a efektivitu. Množství předávaných informací odpovídalo náročnosti probíraného učiva i individuálním schopnostem žáků. Výklad byl většinou doprovázen přehledným zápisem na tabuli, jehož struktura dostatečně zdůrazňovala podstatu probírané látky. Obě učitelky si průběžně vytvářely potřebnou zpětnou vazbu a odpovídajícím způsobem reagovaly na zjištěné skutečnosti.

Jen v některých hodinách byla mírně snížena jejich efektivita méně pestrou nabídkou prováděných činností žáků.

V úvodu každé hodiny byli žáci obou ročníků seznámeni s jejich obsahem, organizací pracovních činností i jasně stanovenými výukovými cíli. V průběhu vyučovacích hodin pak byli žáci motivováni především pochvalou a povzbuzením. Využity byly i přiměřeně náročné, prakticky zaměřené a zajímavě formulované procvičovací úlohy. Oběma vyučujícím se dařilo udržet potřebnou pozornost a soustředěnost většiny žáků v průběhu celé vyučovací hodiny.

Pro sledované hodiny byla charakteristická velmi dobrá pracovní atmosféra se vstřícným způsobem komunikace ze strany vyučujících. Žáci otevřeně komunikovali, ale pravidla slušného chování plně respektovali. Pro vyjádření vlastního názoru či případné dotazy měli dostatek prostoru, potřebnou diskusi však museli iniciovat vyučující. Na používání správné terminologie a potřebné přesnosti při formulaci odpovědí dbali vyučující s menší důsledností.

Průběh a výsledky činností žáků byly průběžně kontrolovány a často, většinou slovně, hodnoceny. Obě vyučující si důsledně ověřovaly pochopení zadání jednotlivých úloh, upozorňovaly na obtížná místa, případně byly nápomocny metodickým vedením. Při hodnocení jednotlivých pracovních činností a výsledků zadaných úloh byla zdůrazňována především pozitiva. Prakticky všechny sledované hodiny byly zakončeny krátkým, ale výstižným zhodnocením práce žáků.

***Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktické škole jsou hodnoceny jako velmi dobré.***

## HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

### Školní družina

#### Organizace a průběh činností ve školní družině

Program školní družiny je rámcově vymezen v ročním plánu činnosti pro školní rok 2003/2004. Cílem je poskytovat žákům dostatek podnětů pro různé hry a činnosti, které by odstranily únavu z vyučování. Program družiny obsahuje nabídku různých sportovních, přírodovědných, pracovních a výtvarných aktivit. Do denního programu jsou zařazovány odpočinkové činnosti, které kompenzují únavu z vyučování, dále rekreační a zájmové aktivity, které probíhají přímo v oddělení nebo venku. V době inspekce byl v družině nízký počet žáků. Vychovatelka se snažila uplatňovat svoje zkušenosti, chybějící kvalifikace se ve sledované práci negativně neprojevila. Užívané prostory jsou pro mimoškolní aktivity podnětné a vhodně vybavené. Žáci měli k dispozici různé společenské hry, stavebnice, hračky, knihy, výtvarný materiál, starší počítač apod.

Při sledované práci převažovaly činnosti podle volby žáků nad záměrně organizovanými aktivitami. Žáci se zájmem pracovali na počítači, vedli s vychovatelkou individuální rozhovory, vybírali si hry podle vlastního zájmu. Odcházel brzy po obědě domů, proto se plánované činnosti nabízené vychovatelkou téměř nerozvinuly.

V družině panovala vlídná atmosféra a přátelské vztahy. Nízký počet přítomných žáků umožňoval úzký kontakt s vychovatelkou i mezi dětmi navzájem.

*Organizace a průběh činností ve školní družině jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.*

## TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

### Hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů

Škola má vypracovaný Minimální preventivní program, který obsahuje konkrétní záměry v této oblasti pro školní rok 2003/2004 a je v souladu s metodickými pokyny MŠMT i s aktuálními podmínkami školy, má příkladnou úroveň. Plnění jednotlivých úkolů plánu je pravidelně vyhodnocováno v průběhu školního roku (jednání pedagogické rady) a na jeho konci metodička prevence podrobně hodnotí celou tuto oblast (písemně doloženo ve Výroční zprávě o činnosti školy ve školním roce 2003/2003). Metodička prevence sice pracuje ve funkci teprve druhým rokem, ale ve spolupráci s ředitelem školy svým příkladným přístupem kladně ovlivňuje působení ostatních pracovníků školy (zvláště třídní učitele, vychovatele) v této problematice. Škola se v tomto směru snaží navázat pravidelnou komunikaci s rodičovskou veřejností, ale po setkání s ní na počátku školního roku iniciativa zejména ze strany rodičů zvláště problémových žáků mizí. Školní atmosféra je podnětná, vztahy mezi učiteli, mezi učiteli a žáky i mezi samotnými žáky jsou dobré. Sounáležitost se školou projevila převážná většina žáků jak v rozhovorech s nimi, tak i při dotazníkové akci v rámci tematické inspekce. Prostředí všech navštívených tříd je podnětné (v každé je nástěnka zaměřená na oblast prevence, vyhotovená samotnými žáky), prostředí školy je bezpečné. Negativní jevy (nejčastěji kouření) jsou řešeny bezprostředně vhodnou formou a přístupem. Závažnost sociálně patologických jevů je v posledním období stejná, ale četnost zvláště drobných negativních případů (kouření a záškoláctví) se stále zvyšuje.

*Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývá. Přijatý systém je příkladný a účinný.*

## DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Ředitel předložila Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 706/2000-21 ze dne 9. října 2000 s účinností od 1. září 2000 vydané MŠMT ČR. Dále byla kontrolována Zřizovací listina, která byla vydalo Město Aš dne 16. října 2002. Oba dokumenty byly v souladu.

***Zřizovací listina je v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.***

## VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR dne 9. října 2000 pod čj. 22 706/2000-21;
2. Zřizovací listina vydaná Městem Aš dne 16. října 2002;
3. Jmenování ředitele školy do funkce;
4. Řád školy;
5. Organizační řád;
6. Koncepční záměry na období let 2002 - 2005;
7. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2002/2003;
8. Plán práce pro školní rok 2003/2004;
9. Program protidrogové prevence pro školní rok 2003/2004;
10. Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004;
11. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004;
12. Katalogové listy žáků všech tříd ve školní roce 2003/2004;
13. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004;
14. Záznamy z jednání pedagogické rady, provozních porad, metodických sdružení;
15. Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004;
16. Záznamy z kontrolní činnosti z 2. pololetí školního roku 2002/2003 a ze školního roku 2003/2004;
17. Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004.

## ZÁVĚR

***Vyučující, kteří zabezpečují výchovně-vzdělávací činnost, mají většinou několikaletou pedagogickou praxi ve speciální škole tohoto typu. Ředitel toho vhodně využívá při přidělování vyučovacích povinností jak v jednotlivých předmětech, tak při obsazování třídnictví ve vztahu k věkovým zvláštnostem žáků. Skutečnost, že většina pedagogických pracovníků nemá požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce ve speciální škole, negativně neovlivnila celkově velmi dobrou úroveň výchovně-vzdělávací práce.***

*Velmi dobré materiální a technické zabezpečení výuky umožňuje plně realizovat učební programy výše uvedených typů speciálních škol. To se od poslední inspekce pozitivně změnilo. Postupně byly vybaveny učebny novým školním nábytkem, průběžně je doplňování fondu názorných pomůcek, pracovního materiálu a učebnic i současný stav učitelské a žákovské knihovny jsou odrazem stálé péče o tuto oblast. Školní družina se přestěhovala do jiných prostor, ke zlepšení došlo ve vybavení hračkami a pomůckami.*

*Výchovně-vzdělávací programy všech typů škol podporují individuální rozvoj dětí a žáků, jsou zaměřeny na vytváření co nejlepších podmínek k jejich plné realizaci. Příkladnou úroveň má zpracovaný Minimální preventivní program pro tento školní rok. Ve vlastní výuce byly pedagogy využívány většinou takové metody a formy činností, jež jsou typické pro práci speciálních škol. Převládá individuální přístup vyučujících, žákům bylo učivo předkládáno srozumitelným způsobem, v průběhu výuky bylo vhodně využíváno relaxace, veškeré činnosti probíhaly se zřetelem ke specifickým zvláštěnostem jednotlivých žáků. Ti byli v hodinách aktivní a ukázněni, jeví o práci zájem. Vhodným přístupem, důvěrou a respektováním osobnosti dařilo se vyučujícím vytvářet klidné a příjemné pracovní prostředí.*

#### **Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy**

Razítko

<b>Složení týmu</b>	<b>Titul, jméno a příjmení</b>	<b>Podpis</b>
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	..... .
Členové týmu	Mgr. Marie Vrátníková	..... .
	Mgr. Jiří Matoušek	..... ..
	Jarmila Šurová Zdeňka Srpová Eliška Friedrichová	

V Karlových Varech dne 5. května 2004

#### **Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy**

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. května 2004.....

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Ivan Peksa

.....  
.

*Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.*

**Hodnotící stupnice:**

<b>Stupeň</b>
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

**Další adresáti inspekční zprávy**

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	11. června 2004	e2-1061/04-4004
Zřizovatel	4. června 2004	e2-1061/04-4004

**Připomínky ředitele školy**

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.